

REFLEXIONS

Hem d'evitar que la concentració empresarial derivi en una societat cada cop més dividida

JAUME
Bartumeu*

En darrers anys la globalització de l'economia ha accelerat les operacions de concentració empresarial. Andorra no ha quedat al marge d'aquest fenomen i, a una escala pròpia de la nostra petitesa, hem vist que els grans grups empresarials cada cop esdevenien més grans, mentre que els petits negocis familiars -que han estat la base del nostre creixement els darrers trenta anys- van desapareixent. Podríem quedar indiferents davant d'aquests fets i resignar-nos a l'argument que l'única manera de sobreviure a un entorn tan competitiu és incrementar la facturació i reduir costos, per la via de les anomenades economies d'escala. Però no hem d'oblidar que les conseqüències de la concentració econòmica són molt més contundents en un país petit.

Plegar-nos a l'argument que només poden sobreviure els grans és girar l'esquena a la nostra pròpia realitat. Fer-ho és tant com renunciar, sense més, a un model econòmic i de país en el qual el compromís de petits empresaris amb el seu negoci propi és la millor garantia d'equilibri social i d'arrelament al país. El contrari ens podria abocar, davant la dificultat de prosperar per compte propi, a un teixit social cada cop menys identificat i compromès amb Andorra. Per evitar arribar a aquest extrem i mantenir un equilibri entre les persones que treballen per compte propi i les que ho fan per a tercers, cal prendre mesures que afavoreixin els joves emprenedors, els negocis familiars. I, també, estar atents a l'evolució d'alguns dels costos fixos que tenen les empreses, com ara els lloguers. Aquest exercici de responsabilitat correspon als estaments públics i ha de respondre a una voluntat política de posar a l'abast de tothom les mateixes oportunitats.

Andorra es troba en un moment idoni per abordar aquesta qüestió. Estem començant a bastir l'edifici de la fiscalitat. És cert que el Govern liberal no ho fa per convicció:

ho fa amb timidesa, forçat per unes finances públiques sota mínims i amb l'única vocació de recaptar els diners necessaris per tirar endavant el dia a dia. Ara bé, una política fiscal moderna i intel·ligent ha de mirar més enllà de recaptar diners. Ha de ser la base des d'on corregir desequilibris, relançar sectors econòmics amb dificultats, potenciar les activitats que poden fer el país competitiu. En qualsevol cas i d'acord amb la Constitució, no s'ha de voler imposar el *café per a tothom*, perquè és clar que no tots podem pair la mateixa dosi de cafeïna. Convindria reflexionar sobre aquesta idea abans de posar en pràctica l'ISI.

A l'hora de parlar de concentració econòmica convé fer una referència especial al sector financer, concretament a la banca. Els darrers tres anys s'han dut a terme en aquest sector dues operacions empresarials molt importants. Primer, la creació d'Andbanc, fruit de la fusió entre Banca Reig i Banc Agrícola i Comercial, i, més recentment, la compra de CaixaBank per part de Crèdit Andorrà. De ben segur que hi ha raons de competitivitat, de rendibilitat i probablement també de capacitat per abordar reptes fora d'Andorra

No és bo que anem veient que els empresaris desisteixen de continuar el negoci de sempre

que justifiquen la decisió. Però el resultat, per als ciutadans que viuen i treballen a Andorra, és que l'oferta bancària s'ha reduït a cinc entitats.

Les conseqüències d'una excessiva concentració en aquest sector han de ser especialment tingudes en compte. Imaginem-nos que es reproduís un nou procés de concentració, en la línia dels dos esmentats, entre dues de les tres entitats bancàries més grans d'Andorra. Suposició gens impensable. El resultat seria una entitat que controlaria més del 50% del mercat o, fins i tot, en alguna de les combinacions el 60% dels crèdits concedits dins del país. És a dir, aquesta hipotètica entitat tindria un poder de decisió sobre les economies domèstiques i productives que *de facto* la convertiria en l'autèntic rector de l'economia andorrana. Davant d'aquesta possibilitat no hem d'oblidar que som un país molt petit, econòmicament dependent i amb unes finances públi-

ques dèbils i sota mínims. Som molt vulnerables. Tenim l'obligació de ser molt primmirats en l'evolució i la regulació de sectors estratègics per a l'economia i el futur del país. I ningú no ens discutirà que el financer n'és un. Per aquesta raó es fa imprescindible fer un pas endavant en la conversió de l'INAF en una autèntica autoritat reguladora del sector financer, incrementant-ne la independència i dotant-lo dels mitjans i les capacitats necessàries per dur a terme la seva feina.

Si ens ho mirem com a clients particulars dels bancs tampoc no ens podem quedar indiferents. La nostra capacitat de tria, de poder escollir, es veuria notablement reduïda, i les possibilitats de negociar condicions, molt afeblides. El dinamisme en les ofertes i serveis mostrats els darrers anys es podria esvaïr. Tot sense disposar d'una llei que reguli la competència i que vetlli perquè els usuaris no siguin els més malparats de segons quin moviment empresarial. Això sense entrar en un altre aspecte: la més que probable pèrdua de llocs de treball en un sector tradicionalment estable i contractador de personal qualificat. Un aspecte que ens preocupa especialment, als socialdemòcrates.

Penso que el sector financer és un bon exemple de la preocupació que ens ha portat a fer aquestes reflexions, però sóc conscient que podríem fer reflexions similars mirant vers altres sectors de l'activitat econòmica del país.

No és bo que, a poc a poc, anem veient que els empresaris -petits comerciants, hotelers o industrials- desisteixen de continuar el seu negoci de sempre. Diria que desisteixen del que era la seva vida, per resignar-se a ser un empleat d'un tercer o, en el millor dels casos, viure del traspàs obtingut. Hem de mantenir un equilibri. Necessitem un país que torni a generar oportunitats. No ens podem quedar indiferents mentre veiem que molts dels nostres joves tenen com a gran objectiu professional aconseguir una plaça a l'Administració pública. I no per vocació, sinó com a millor sortida per, més o menys, aconseguir un benestar al país.

Hem de dotar l'Estat de les eines necessàries per evitar que un continu procés de concentració empresarial derivi en una societat cada cop més dividida entre uns pocs benestants i una majoria dependent dels primers i sense gaires possibilitats de prosperar. No volem dues Andorres. Ens hi juguem el futur. ■

*President del Grup Socialdemòcrata.